



Information över byggnader av särskilt intresse som försetts med kulturmiljötavlor i Sunne tätort, samt några platser omnämnda i Gösta Berlings saga av Selma Lagerlöf. Ett antal objekt i en serie över SUNNE FÖRR I TIDEN arrangerad av Fryksdalens Gille. I slutet av texten finns kartor som siffrorna refererar till.



1. Slottet.

Byggnaden från 1849 är en av de äldre i Sunne. Från början var det en jordbruksfastighet med stor areal. Lanterninen på taket påbyggdes senare. Genom tiderna har flera affärer haft lokaler i huset. En tid var här kommunalkontor.



2. Ahrborgshuset.

Huset uppfördes omkring 1900 av E.G. Ahrborg och August Nilsson. Här fanns Ahrborgs möbelaffär och begravningsbyrå samt en mode- och manufakturaffär. (Nu: Fryksdalens Sparbank)



3. Åbergs/Gylnershuset.

eller GARNBODEN. Köpman Åberg byggde huset 1905 för sin herr- och damekipering. Senare fanns här garn- och manufakturaffär samt i östra delen pappershandel. (Nu: gatumark öster om kommunhuset)



4. Brovaktstugan

I samband med brobygget 1898 byggdes Brovaktstugan som inrymde bostad för brovakten. Här fanns även polisstation med arrest-lokal. Turistbyrån fanns här en tid.



5. Hultska fastigheten.

Byggnaden från sekelskiftet 1900. Wermlandsbanken hade sina lokaler här, varefter bankdirektör J.W. Hult bebodde huset. (Nu: "Cityhuset")



6. Villa Helios.

Fotograf Axel Aurelius uppförde huset 1904 i jugendstil. Aurelius hade sin ateljé här. Från 1930-talet ägdes huset av makarna Sjöqvist. Tore S. hade sin tandläkarpraktik här i nära 60 år.



Karta utgiven av Fryksdalens Gille och
Bildningsnämnden, Sunne kommun
Manus och idé: Lars Wennberg
Bilder: Sunne Hembygdsförening





7. Folkets Hus

Folkets Hus stod färdigt 1922. Förutom förenings- och samlingslokaler fanns ett café samt bageri i huset. En tid var här bibliotek. (Nu: förvaltningsbyggnad)



8. Sunne Järnhandel

En av de äldre byggnaderna i Sunne. (1860-talet). Från 1891 fanns här Sunne Järnhandels AB och därefter järnhandel till 1977. Här har funnits bokhandel, apotek och telegrafstation.



9. Haga - Ramströmshuset

Handlanden C.G. Norling byggde huset i en våning. Under många år fanns här en järnhandel, "Öster järnboa". Lars Ramström hade här sin tryckeriverksamhet under 1930-talet. Därefter innehåller byggnaden bostadslägenheter.



10. Hotell Sunne

Godsägare J.P. Fryk byggde huset 1902 som hotell-, kontors- och bostadsfastighet. Byggnaden

är uppförd av knubb. Från 1930-talet och drygt 50 år framåt drevs hotellrörelsen av familjen Mård.



11. Sunne Järnhandel

Byggnaden från 1900-talets början. Huset har inrymt järnaffär fram till dess rivning i början av 1960-talet: Erik Eriksson och därefter Erik M. Eriksson. (Nu: Konsum Stormarknad)



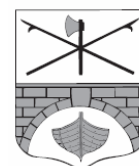
12. Sandins Bageri och Café

Huset uppfördes 1905 som bostadshus. Snart öppnades affärer i bottenvåningen: cigarrhandel, herrekipering, café m.m. Gustav Sandin öppnade förutom café även bageri här. På 1950-talet fanns "Centralmatsalarna" på andra våningen.



13. Systrarna Larssons Efttr.

Byggnad från 1886, uppförd av A. Andersson, som hade sitt urmakeri här. I den andra butikslokalen har funnits manufakturaffärer i mer än 70 år, d v s fram till slutet av 1960-talet. På 1920-talet byggdes huset ut mot väster.





14. Fotograf Westling - Willebrands

Fotograf Westling uppförde huset i slutet av 1800-talet. Sonen Herman tog över verksamheten och senare fortsatte Elsa Pettersson traditionen. Huset revs och 1935 stod det nya färdigt. Här har funnits klädesbutiker sedan dess.



15. Landströmska huset

Timmerhuset flyttades hit från annan plats före sekelskiftet. Här har funnits post och bank, fotoateljé och kappaffär samt Säving och Bengtssons café och brödfärr. Huset revs 1970.



16. Håkanssons Bokhandel – Sunne Bazaren

Byggnaden flyttades hit stax före sekelskiftet. August Lindberg och därefter Adolf Håkansson drev bokhandel i huset. År 1963 flyttade Sunne-Bazaren in. Huset ombyggt på senare tid.



17. Lundellska Huset

Affärs- och bostadshus från sekelskiftet. Här har funnits en rad charkuterier som Lundells, Kjellins och Westerbergs, frisørsalonger och fruktaffärer. (Nu: affärsfastighet, byggd 1985).



18. Sundsviksboden

Redan i början på 1870-talet drev G.T. Nilsson diversehandel i huset. Något senare hette affären Nilsson & Landström. År 1942 tog Per Milton över rörelsen under namnet Sundsviksboden. På andra våningen fanns först Wents Matservering, senare Centralmatsalarna. En ny byggnad uppfördes 1955, där Milton fortsatte sin verksamhet till 1970. Andra verksamheter i huset var postkontor och bibliotek. Det senare finns fortfarande kvar.



19. Sunne Sparbank

Huset där Sparbanken inrymdes byggdes 1893. Från 1897 var banken ägare till fastigheten. Ett nytt bankhus uppfördes 1956 på samma plats. På 1980-talet flyttades verksamheten till den nyuppförda fastigheten på Ahrborgstomten (nr 2) och så småningom blev "1956 års byggnad" kommunkontor.



20. Gamla Apoteket

Apoteksverksamhet startade i Sunne år 1848 och bedrevs i olika lokaler fram till 1872 då apotekshuset byggdes. Nuvarande byggnad tillkom 1879 i samma stil som den nedbrunna. Förutom apotek har det funnits urmakeri, modeaffär och telegrafstation i huset. Apoteket flyttade år 1974 till nya lokaler vid Kvarngatan.





21. Villa Harder

Husets namn efter bankman P.S. Harder. Åren 1937-49 bodde här komminister Hugo Tunström med familj. Här växte sonen, författaren Göran Tunström upp. Senare blev huset kantorsbostad.



22. Prosgården

Prosgården har anor sedan 1200-talet. Från 1600-talet finns en källare bevarad. Kyrkoherdeboställe uppfördes på nuvarande plats år 1762, 1876 och 1969. Flygelbyggnad (Johan Fryxells) från 1765 samt tiondebodar, magasin m m finns på området.



23. Ekebyhuset

Sadelmakare Eklund byggde huset i början av 1900-talet. Många ägarbyten genom åren, bl a Nils Olsson, Egnell, slaktare Larsson, elektriker Berg, Josef Andersson, Folmer samt Blomqvist. Konditori och läkarpraktik har funnits här. Författaren Göran Tunström bodde här en tid.



24. Sunne Konstflit

Byggnaden torde ha flyttats hit från Lerbrobacken (på andra sidan Ekebyvägen) före 1900. I huset har funnits bl a speceri-, sko-, blomster- och manufakturaffärer samt Sunne Konstflit som drevs här under många år.



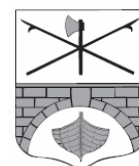
25. Kahns och Branzéns

Kahnshuset från början av 1900-talet. Köpman Nathan Kahn öppnade här varuhus med herroch damkonfektion samt syateljé. Liknande verksamheter har fortlevat genom alla år. Västerut låg "Betania", som ursprungligen var sadelmakeriverkstad. Nu finns Folk tandvården på platsen. Branzénshuset från slutet av 1800-talet var ett bostads- och affärshus. Detta innehöll genom åren affärslokaler för speceri, manufaktur, mode, leksaker samt färghandel. Byggnaden revs efter brand på 1960-talet.



26. Hotell Nilsson

Hotellverksamheten etablerades på 1870-talet av G.T. Nilsson, som även startat Sundsviksboden (nr 18). Hotellet blev så småningom utbyggt mot söder och norr. Senare tillkom ett annex. Hotellet var ett av de mest ansedda på orten. Byggnaden eldhärjades 1976 och revs. (Nu: parkeringsplats).





27. Sunne Andelsmejeri

Byggnaden uppförd i tegel, förmodligen 1914, då detta årtal fanns på ångpannans eldstad. Mejeriet revs på 1960-talet när ICA-huset byggdes. Jfr benämningen "Mejeriängen" (nuvarande parkeringen), där det låg en ishockeyrink.



28. Turisthotellet

Huset byggt som hotell (Svea) 1902. Senare inrymdes Guldstrands, därefter Eric Sandbergs möbelaffär i byggnaden. Huset renoverat och ombyggt till hotell (Skidhemmet) år 1980. Nu åter ombyggt till bostäder.



29. Sundinshuset

Huset byggt omkring 1870 av fru Sundin. Här har funnits kafé, urmakeri och hattaffär. I gårdshuset låg ett skomakeri.



30. Guldsme'n.

Huset uppfördes på 1860-talet av skräddarmästare Johnsson som då etablerade sig här. Sonen fortsatte verksamheten. 1961 köpte Paul Olsson fastigheten och öppnade sin guldsmedsaffär här.



31. Sockenstugna – Högre Folkskolan

Byggnaden uppfördes under 1800-talet som sockenstuga. År 1860 infördes i Sunne en tvåårig högre folkskola av prosten i Sunne, Anders Fryxell. Högre Folkskolan (H F) fick hyra sina lokaler i sockenstugan. Skolan gick upp i grundskolan vid dess införande 1962. Anders Fryxell startade Sunne sockenbibliotek med verksamhet i sockenstugan. Arbetet övertogs senare av folkskolläraren Johan Ramström. Denne tjänstgjorde som sockenbibliotekarie ända fram till 1942. Själva sockenstugan inrymdes i den södra delen av huset.



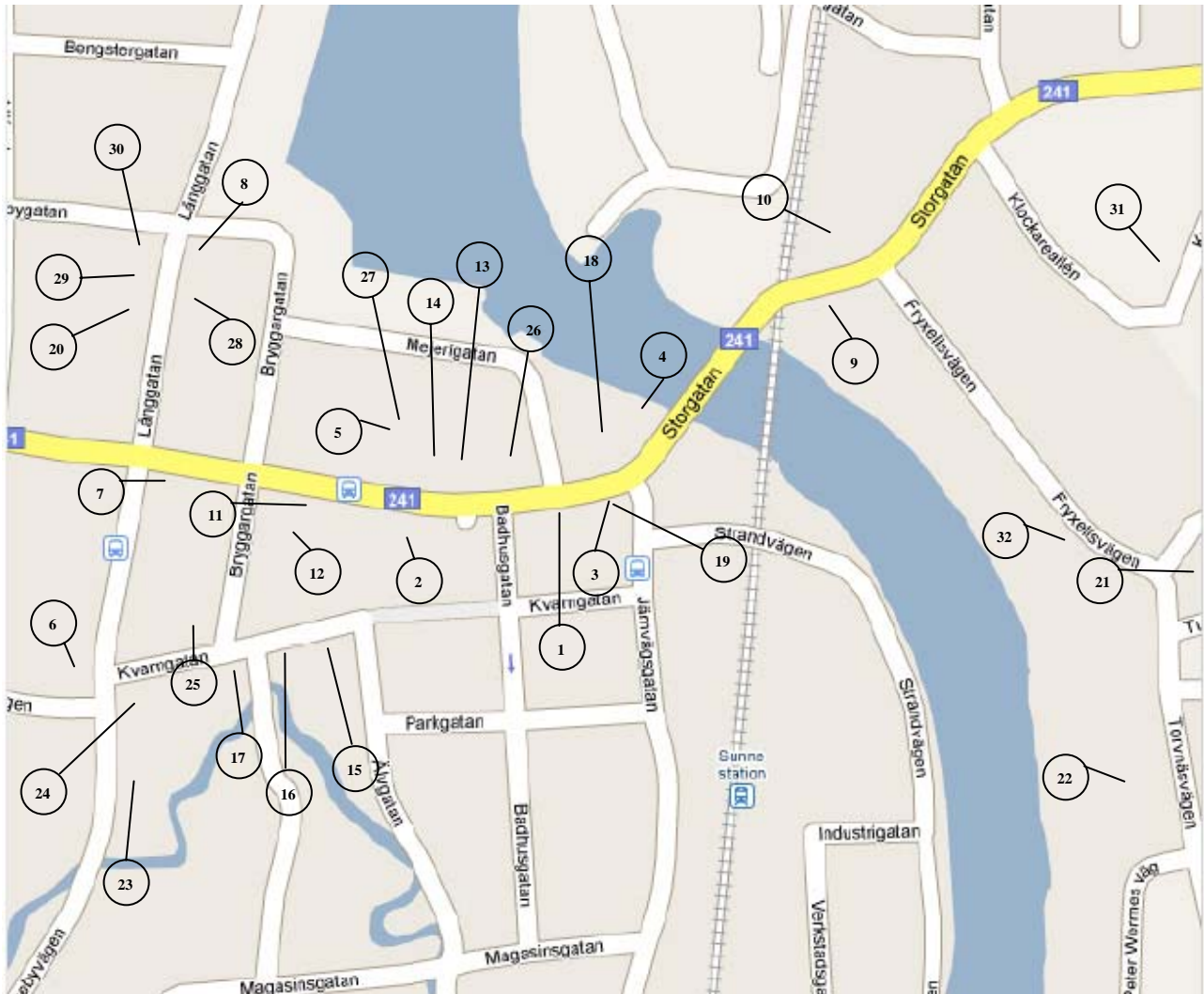
32. Sockenmagasinet

Sockenmagasinet uppfördes någon gång på 1700-talet. Det var en inrättning dit bönderna under goda skördeår lämnade spannmål som sedan under nödtider användes i första hand till utsäde. Sockenmagasinen, som kom att fungera som ett slags kreditinstitut, hade sin största betydelse under 1700-talet. Numera har kyrkogårdsförvaltningen förråd här.



Kulturvandra i Sunne, karta över Sunne centrum.

Siffrorna refererar till beskrivningar över byggnader av särskilt intresse som försetts med kulturmiljötavlor i Sunne tätort.



Karta utgiven av Fryksdalens Gille och
Bildningsnämnden, Sunne kommun
Manus och idé: Lars Wennberg
Bilder: Sunne Hembygdsförening



Några platser i Gösta Berlings saga av Selma Lagerlöf

A. Broby Gästgivaregård.

Här skedde Gösta Berlings möte med majorskan på Ekeby. "En timme senare satt tiggaren på en stol nere vid dörren i gästgivargårdens bästa rum, och framför honom stod den myndiga frun som hade räddat honom ur drivan".

B. Broby backar

Här mötte Gösta Berling brobyprästens dotter. "En kall dag i december kom en tiggare vandrande uppför Broby backar.....Framför honom i backen gick en liten flicka, som drog en kälke, lastad med en mjölsäck".

C. Minnessten vid Åmbergsheden

(Rest av Fryksdalens Gille). Här hölls marknad och var samlings- och exercisplats för Fryksdals kompani. "Den första fredagen i oktober börjar den stora Broby marknad, som varar i 8 dagar".

D. Brobyprästens hem

Komministerbostad. "...uppför Broby backar, framför vägen som ledde till den snåle Brobyprästens boställe".

E. Sundsbergs Gård

(Björne). "Hennes far, den rike Melchior Sinclair, satt jämte sin hustru hemma på Björne och lät Marianne fara till sina förnäma vänner... På Björne var i sanning en stor auktion".

F. Sunne Kyrka

(Bro kyrka). Endast den kan fälla stora björnen i Gurlita klätt som har en silverkula i bössan. "en kula av silver och klockmalm, stöpt en torsdagskväll vid nymåne i kyrktornet..."

G. Prostgården

(Bro prostgård). "Han (Sintram) såg ner på Broby sund och följde det med blicken förbi prostgården och västra stranden trenne uddar ut i Löven".



Kulturvandra i Sunne, karta över centrala Sunne. Bokstäverna refererar till beskrivningar över några platser omnämnda i Gösta Berlings saga av Selma Lagerlöf. Den inrutade delen av kartan finns i uppförstorat format på särskild sida

